

Zondag 33 HC

ds L.J. Joosse, te Haren

www.ljjoosse.nl

email: lj.jokrab@kpnplanet.nl

LITURGIE

Afkondiging(en)

Votum/groet

Psalm 146: 1 en 3

Wetslezing uit Exod. 20 (morgendienst); (middagdienst) Geloofsbelijdenis Gezang 4

Psalm 143: 9 en 10 (morgendienst)

Gebed

Schriftlezingen:

(toelichting) Vanuit de Heilige Schrift belijden we wàt we belijden, o.a. Zd 33. Daarin gaat het om onze waarachtige bekering.

Leerzaam is dan het optreden van de richter Jefta. Hij bekeerde zich en vertrouwde op God, terwijl hij door zijn familie werd vernederd en uit zijn vaders erfenis werd gestoten. Door onze God werd hij verhoogd en geroepen om Israëls erfenis tegen vriend en vijand te behouden. We lezen:

Richt. 10: 14 – 11: 12 en vs 28-29; Efez. 5: 5 – 10;

En daarna: onze belijdenis in Zondag 33 HC

Psalm 139: 1, 2 en 11

Preek

Thema : Wees in Christus Jezus eerlijk voor God en mensen, door:

- (1) de zonde te ontvluchten
- (2) in alle godsvrucht te leven

Na de preek Psalm 119: 6, 13 en 14

Dankgebed

Collecte(n)

Psalm 124: 1 en 3

Zegen

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

‘Houdt vrede met alle mensen’, zo leert de Bijbel ons. Dit mag misschien wel eens wat vaker worden gezegd. Waarom, denkt u misschien?

Wel, vanwege de polarisatie in onze tijd. Hoe vaak worden groepen van mensen niet tegenover elkaar gezet? U kent vast wel voorbeelden. Dan gaat het mij niet slechts om de tegenstelling van Nederlanders en buitenlanders of asielzoekers. Ook families en mensen worden soms tegenover elkaar opgezet en tegen elkaar uitgespeeld. Doet u daar aan mee? Toch zeker niet?

Wat kunnen meningsverschillen gemakkelijk tot conflicten leiden. Soms hoor je zeggen: ‘achteraf gezien draaide het eigenlijk om niks’. Wat kunnen we er toch gemakkelijk toe komen om te gaan bekeven. U en jullie broeders en zusters, jongelui, proberen als gelovigen ruzies toch te voorkomen, nietwaar?

Moet je dan iedereen te vriend houden, vraagt u misschien? Nee, dat is de andere kant. De waarheid mag gezegd worden, althans op een milde manier.

Want voor een christen geldt, dat je niet jezelf zoekt. Wie jaloers is en ruzie zoekt, zet zijn eigen geestelijke leven op het spel en zijn aandeel in Gods Koninkrijk!!

Je kunt in dit verband bijvoorbeeld denken aan erfeniskwesties. Geschillen daarover kunnen zelfs op vetes in de familie uitlopen.

Misschien zijn er hier wel gemeenteleden, die een conflict over een erfenis hebben of hebben meegemaakt. Geld en bezit kunnen het samenleven verzieken, ergernis en twist doen oplaaien. Het kan familieverhoudingen en relaties verbreken. Bedenk dan altijd op tijd: wie zijn broeder haat, begaat een zware zonde. Denk daar niet gemakkelijk over! Erfeniskwesties zijn overigens van alle tijden. Denk aan Jefta. Zijn broers, of halfbroers behandelen hem als een outcast. Ze gunnen hem echt niets.

Waarom niet? De Bijbel zegt het eerlijk. Jefta is de zoon van Gilead en een prostituee. De later wettig geboren halfbroers blijven hem jarenlang aankijken op zijn afkomst. Zo gaat dat soms: iemand op zijn of haar afkomst negatief beoordelen.

Vader Gilead accepteert Jefta als zijn oudste zoon. Daar is geen misverstand over, leert hoofdstuk 11. Het ligt voor de hand, dat Jefta als oudste zoon een dubbel deel van de erfenis zal krijgen. Dát gunnen zijn halfbroers hem niet. Daarom verstoten ze hem. Jefta verzet zich er niet tegen en vlucht weg, zwaar vernederd door zijn familie.

Maar de Here verhoogt hem en stelt hem zelfs aan het hoofd van heel Gilead. Gilead, zo heet hun regio. Want dit gebied had Jefta’s voorvader Gilead onder leiding van Mozes veroverd. De streek lag in het Over-Jordaanse tussen de rivieren Arnon en Jabbok. Het kreeg de naam van deze voorvader en het werd zijn erfdeel in Israël.

Jefta wordt nu geroepen dit erfgebied voor Israël te behouden tegenover de Ammonieten (hoofdstuk 10 en 11) en tegenover zijn broederstam Efraïm (hoofdstuk 12).

In Jefta’s strijd tegen vriend en vijand om het behoud van deze erfenis komt naar voren wat waarachtige bekering is, zoals wij dat in deze Catechismuszondag belijden.

Voor de behandeling van Zondag 33 sluiten we aan bij het slot van Zondag 32, waar het gaat over de vraag, of wij als gelovigen Gods koninkrijk zullen beërven! De Heidelberger waarschuwt ons om ons erfdeel in Gods Koninkrijk niet te verliezen. Dáárvóór is een echte, duurzame bekering geboden. Zondag 33 vat ik als volgt samen:

Wees in Christus Jezus eerlijk voor God en mensen, en wel door:

(1) zonde te ontvluchten

(2) in godsvrucht te leven

We haken aan bij het slot van Zondag 32: wie bewust blijft zondigen, zal Gods rijk niet beërven. Vergis je hier dus niet. In zondag 33 gaat het maar niet om een kleinigheid. Het is ook geen theoretisch punt van bespreking. Trouwens, elke Zondag in de Catechismus is meer dan theorie. Het gaat steeds over de vraag of je getroost wilt en kunt leven en sterven!

Zondag 32 en 33 spitsen dit toe op de vraag: verlies je je erfdeel in Gods Koninkrijk niet? Anders gezegd: heb je echt deel aan Gods Koninkrijk? Dan moet er een waarachtige innerlijke bekering in je leven te zien zijn. Want de Bijbel leert, dat bekering uit tweeërlei bestaat: het gaat om wat je innerlijk voelt en denkt, en voorts om jouw uiterlijke gedrag. Het betekent in de eerste plaats: innerlijk heel anders over dingen en mensen denken, dan wat er van nature in je hart opkomt. Tegelijk ga je een ander gedrag vertonen, dan wat men misschien van je gewend is.

In die beide: de afsterving van jouw oude en de opstanding van jouw nieuwe mens, zijn steeds jouw innerlijk en jouw uiterlijk levensgedrag aan de orde.

In antwoord 89 belijden we immers ons innerlijke verdriet en tegelijk ons uiterlijke vluchtgedrag. En in de antwoorden 90 en 91 heb je hetzelfde: voel je innerlijke blijdschap en liefde, en ben je tegelijk uiterlijk gericht op goede werken?

Kijk voor het eerste: innerlijk en uiterlijke afscheid van de zonde, naar Jefta en zijn halfbroers. Het zat niet goed tussen hen, zo begrepen we al. De relatie met hun vader was wel goed. Maar jaloezie maakt veel kapot. Dit kwam al bij Jozef naar voren. Hij werd door zijn broers en halfbroers aan handelaren verkocht en naar Egypte afgevoerd! Het zal je familie maar zijn!

Laten ook wij vandaag wel eerlijk zijn. Wat is er vaak een haat en nijd tussen familieleden onderling. Misschien moet de kerk veel scherper optreden bij familieruzies, vooral als het de kerkenraad bekend is, dat iemand zich in een conflict niet bekeren WIL, als iemand zich met een ander niet WIL verzoenen! Als dat zo is, hoe kun je dan samen als gemeente de verzoening met Christus Jezus VIEREN??

Waaruit blijkt nu Jefta's bekering en die van zijn halfbroers? De Bijbel geeft het helder aan. De broers en Jefta stappen over hun eigen schaduw heen! Doe dat in een conflict maar eens na! Ze laten hun zondig gedrag achter zich als ze Jefta om hulp vragen. Israël en vooral Gilead zit in nood. De Ammonieten hebben Israël al 18 jaar in de greep en onderdrukken Gods volk op een vreselijke manier, zegt Richters 10. Dan wil Ammon nog méér.

Ze willen Israël niet alleen *bezetten*, maar ook *bezitten*! Vooral Gilead hebben ze op het oog. Daar vallen ze binnen. De leiders van Gilead zitten met een probleem: er is geen leider die het aandurft om de Ammonieten te beletten hun regio tussen de beide rivieren Jabbok en Arnon in bezit te nemen.

De leiders en broers in Gilead weten dat Jefta zich ontwikkeld heeft als een sterke leider en krijgsman. Want ze hebben gevolgd wat er met Jefta gebeurde na zijn vlucht en tijdens zijn leven in Syrië. Ze denken aan hem, want ze hebben hem nodig. Dan stappen

ze over hun aarzelingen heen en roepen hem te hulp. Wanneer ze bij Jefta komen, herinnert Jefta hen aan hun oneerlijke verleden. In de NBV-vertaling komt in hoofdstuk 11 vers 8 goed uit wat er oorspronkelijk staat geschreven. Zowel de broers, als Gileads leiders bekennen schuld tegenover Jefta. Ze erkennen: 'je hebt gelijk, maar we willen verzoening'. Er gloort dus weer hoop op een eerlijke omgang en betere relaties tussen de mensen in Gilead.

Dit is waarachtige bekering: als je elkaar weer treft na lange of korte tijd, dan begin je niet weer te bekvechten over het verleden. Je erkent je fouten en neemt volledig afscheid van wat oneerlijk was, van elk zondig verleden. Dat alles laat je echt radicaal en definitief achter je!

Ook Jefta draait er niet om heen. Opvallend is het: hij antwoordt precies zoals de Here God even tevoren Israël van replek diende. Want wanneer Israël in zijn ellende en in de nieuwe overval van de Ammonieten de Here te hulp roept, is Zijn antwoord: nu jullie het moeilijk hebben, roepen jullie Mij te hulp? Ga naar de afgoden die jullie dienen, laten die je maar helpen. Daarmee brengt de Here Israël in een soort crisis. Hij dringt hen terug naar wat fout was. Want Israël moet zich bekeren. En, o wonder, dàt gebeurt. Israël zegt zijn vertrouwen in de afgoden op en vernielt de afgodsbeelden. Ze gaan het land opschonen en keren terug van hun zondige verleden.

Als dat gebeurt, dàn komt de Here te hulp. Zo reinigen ook de leiders van Gilead en Jefta's halfbroers zich van hun zondige verleden, nu Jefta hen daar eerlijk toe dringt. En die houding laat Jefta de leiders onder eede vastleggen, zodat ze echt wegvluichten van hun zondige verleden en zich ervan ontdoen.

Dat is wat de Heidelberger hier onder woorden brengt en wat wij met z'n **allen** (ja toch?) belijden: alle lelijke gedachten, woorden en gedragingen zeggen we op: weg ermee! We haten het zo nog langer te denken en te doen. We proberen het voortaan definitief achter ons te laten, te ontvluchten.

Zie je deze houding eerlijk voor je, gemeente, jongelui? Of ben jij toch als die vlinder, die steeds maar om het vlammetje van de brandende kaars heen vliegt? Ja, de warmte van dat vlammetje is aantrekkelijk. Het lonkt iedere keer. Maar het is gevaarlijk vuur. Danst u misschien toch net zo om de hete brei van een zondig verleden heen, terwijl je kunt weten dat, als je er weer al te dichtbij komt, je vleugels brandt en dood kunt gaan in die verleidelijke vlam?

Ken je die houding niet? Steeds maar denken: hoe ver kan ik gaan? Hoe ver kun je gaan, zó, dat je nog net niet zondigt? Toch maar steeds die website zoeken en bekijken. Bijvoorbeeld denken of je toch niet een gokje zal wagen en meedoen met een loterij? En dan denken, och, wie ziet jou voor de PC zitten en wat maakt het uit om een keer mee te doen? Steeds maar blijven denken aan welke verkeerde site ook! Of iets in de trant van: zal ik ook niet een keer naar de casino gaan, of naar welke in Gods ogen verkeerde instelling ook maar? Ik noem maar wat losse voorbeelden!

Brs en zrs, jongelui, dat is geen ontvluchten, maar aangetrokken voelen tot wat in Gods ogen zondig is. Echt hoor, bekering is: weg er van en weg er mee: radicaal afscheid nemen wat God kwaad maakt. Je gaat beter nadenken over al wat de Heere ergert en boos maakt. Dat wil je innerlijk toch niet op je geweten hebben? Je laat toch uiterlijk zien dat je alle kwaad en zonde verafschuwt?

Wil je werkelijk getroost leven en sterven, dan kap je met alle vormen van zonde, innerlijk en uiterlijk. Je ontwikkelt wilskracht om God niet boos, zeker niet woedend te maken en Hem tegen je te krijgen.

De Catechismus is eerlijk: dat gaat niet in één keer, maar dat gaat geleidelijk. Deze Zondag belijdt: hoe langer hoe meer laat je je zondige begeerten en gedragingen achter je als verleden tijd. Je zegt niet alleen, maar bewijst dat je zonde steeds meer gaat haten en ontvluchten, zodat je je er niet langer aan brandt.

Daarom nu de andere kant: we zullen in alle godsvrucht leven.

Kijk nog even naar Jefta. Hij aarzelt en schroomt niet om zich in dienst van zijn broeders, of liever: zich als richter in dienst van God te begeven. Wel praat hij problemen uit. Dit blijkt in zijn eerlijke vraag over zijn verleden. Vervolgens probeert hij het conflict met de vijanden, de Ammonieten, uit te praten. Breed vertelt de Bijbel, hoe hij de strijd met vriend en vijand probeert te voorkomen. Het helpt hem niet. De strijd lijkt onafwendbaar. Datzelfde zegt hoofdstuk 12. Dan behandelen de Efraïmieten hem lelijk. Hun jaloersheid speelt op. Zij eisen de streek Gilead gedeeltelijk voor zich op. Ze willen het land verdelen tussen zichzelf en Manasse (hoofdstuk 12 vers 4). En dit, ondanks dat de Here elke stam zijn eigen gebied als erfdeel had toegewezen. Mozes had duidelijk gezegd, dat ieder met zijn erfdeel tevreden moet zijn en landsgrenzen niet mag verleggen.

Ook met de Efraïmieten wil Jefta het grensgeschild uitpraten. Ook nu tevergeefs. Welnu, zo leert de Bijbel hier: zodra de strijd onafwendbaar blijkt, wordt Jefta door de Geest van God gegrepen. Daarmee rechtvaardigt de Here de strijd van Jefta tegen het kwaad. Hij handelt dus niet uit eigen kracht, maar door de Geest naar de wil van God, vrijwillig en met vreugde. Veelzeggend is, dat Jefta zich dan pas sterk gaat maken. Niet eerder. Nadat hij de Geest ontvangt, verzamelt hij zijn manschappen om de strijd aan te gaan. Dat is opmerkelijk en bewijs van een gelovige houding. Het toont zijn nieuwe leven voor God. Jefta is zelfs al te enthousiast en offert zijn dochter ervoor op.

Zo belijden we onze waarachtige bekering. Want zo zeggen we als kerk, wie zich echt bekeert, zit niet te mokken dat je zoveel moet doen als je door God wordt geroepen om je geloofsstrijd te voeren. Je bent dan zó, dat je de Here graag dient en je gedraagt je zo, dat je bijvoorbeeld uiterlijk bewijst, graag naar de kerk, naar catechisatie, naar Bijbelstudie enzovoort te gaan. Niet mopperend en met tegenzin. Je gaat er voor en dient de Here met liefde in al wat Hij van je verlangt. Want je vertrouwt je dat je Zijn eigendom bent en uit Zijn genade mag leven! Dat je dus graag tegen de zonde wil strijden!

Zelfs ga je ernaar verlangen om iets goeds voor God te doen, zeggen vraag en antwoord 90 en 91 van Zondag 33. Iets goeds doen. Niet zoals veel mensen vandaag veel goeds doen. Dat is ontleend aan humanistische motieven. Je zet je innerlijk en uiterlijk in voor een goed doel, niet om zelf een goed gevoel te krijgen! Nee, je bewijst dat je God graag wil behagen, omdat je Hem liefhebt vanwege zijn inzet en offer voor jou!

Ook richt je je op het welzijn van je naaste en je wilt als christen, dat het hem goed gaat. Niet om zelf ook goed behandeld te worden. Het gaat om veel meer. Je wil God blij maken dat je een ander meer gunt dan je misschien zelf bezit. Dat is het omgekeerde van jaloersheid, ook in erfeniskwesties. Je wilt dat jouw naaste zijn erfdeel in Gods koninkrijk niet zal missen. Zo volg je niet de mensen in het algemeen. Nee, de nieuwe mens is, zo zegt Zondag 33 o grond van de Bijbel, het omgekeerde van de oude mens die een ander liever links laat liggen, zodra hij zichzelf zou moeten verloochenen.

Als je met tegenstand en conflicten te maken hebt of krijgt, dan ga je allereerst voor je tegenstanders bidden, toch? Dat is concreet: een goed werk doen in je binnenkamer! Voordat je je eventueel inlaat met een erfeniskwestie, of welk conflict ook maar, buig je je knieën voor God als de Heer van je leven!

Helpen praat lang niet altijd in deze zondige wereld, maar bidden gegarandeerd wel. Je probeert altijd strijd te voorkomen, zoals Jezus immers trachtte zijn tegenstanders op andere gedachten en ideeën te brengen. En dat al vanaf zijn twaalfde jaar! Daarvan is Jeftha een voorafschaduwing en wij volgen Jezus daarin na!

Dat is de andere helft van Zondag 33. We doen goede werken, althans die daden die God goed acht. Die werken prijzen ongelovigen echt niet aan! Want het zijn werken van gebed en barmhartigheid. Die werken verlangt de Here van ons naar zijn rechtvaardig bestel, en dat in een zondige wereld. In een gelovig leven pas je er voor op om je eigen mening door te drukken en die alleen te volgen. Je acht de ander uitnemender dan jezelf, toch?

Waarom? Om Gods wil, zodat jezelf getroost kunt leven met de mensen om je heen. Dan kan het zijn, dat je veel moet verdragen. Maar je weet: je leeft niet voor jezelf. Wel ter ere van jouw Heer en Heiland.

Let op het optreden van Jeftha. Zodra het kwaad en de vijandschap van vriend of vijand hem overvalt, DAN maakt Gods Geest hem sterk om in Zijn naam het goede te doen. Zo overkwam Jeftha het. *Op het moment*, dat hem de strijd onontkoombaar bleek, op DAT moment sterkt de Heilige Geest hem, niet eerder! Dit is ook ons toegezegd, zodra je denkt dat het je teveel wordt en niet meer aan kunt, zal de Here ons op het gebed kracht verlenen om de goede geloofsstrijd te strijden.

Vertroost je dus, dat je Gods eigendom bent door Jezus Christus. Hij is gekomen om ons de Geest te geven. Gods Geest zal altijd blijven bij wie zich waarachtig bekeert, zodat we het Koninkrijk der hemelen, onze erfenis in Jezus Christus niet verliezen, maar werkelijk delen en eens definitief zullen binnengaan.

Blijf daarom elkaar in allerlei conflicten of problemen bemoedigen met wat de Schrift ons als belijdenis leert over wie zich waarachtig bekeert!

Amen, ja amen!